

Bogusław MALEC
Przewodniczący Koła Nr 32 PZF w Wadowicach

Krótki szkic historii Koła PZF w Wadowicach

Jak wynika z uzyskanych przekazów, początki zbierania znaczków pocztowych na terenie Wadowic miały miejsce już przed I wojną światową.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego nieliczne osoby gromadziły zarówno kartki pocztowe (ilustrowane pocztówki), jak i stemplowane znaczki pocztowe. Wśród znanych nam osób do tych prekursorów wadowickiej filatelistyki należeli m.in. Andrzej Duszyński, rodzina Foltinów, rodzina Łodzińskich, Józef Pasterz, Ludwik Zajączkowski. Osoby te prowadziły zbieractwo znaczków indywidualnie i do wybuchu II wojny światowej w Wadowicach nie było zorganizowanego ruchu filatelistycznego. Dopiero po II wojnie światowej, na początku lat 50., notuje się wśród społeczeństwa wadowickiego wzrost zainteresowania tą dziedziną kolekcjonerstwa. Należy przypuszczać, że na tego rodzaju zainteresowanie miała wpływ m.in. ożywiona korespondencja zarówno krajowa, jak i zagraniczna. Także potrzeba zachowania na pamiątkę co ładniejszych znaczków spowodowała, że z roku na rok powiększało się grono osób zbierających znaczki pocztowe. Ta wzrastająca liczba kolekcjonerów zrodziła potrzebę ujęcia tej dziedziny ludzkich poczynań w zorganizowaną formę.

Kilku zapalonych zbieraczy znaczków pocztowych postanowiło rozwinąć w Wadowicach działalność filatelistyczną w sposób zorganizowany. W związku z tym w pierwszej dekadzie listopada 1954 r. Czesław Chrapła i Zdzisław Duda udali się do Krakowa, gdzie od paru lat działał Zarząd Polskiego Związku Filatelistów (PZF). Tam od prezesa Zarządu Oddziału Jana Ryblewskiego otrzymali stosowne wskazówki i wytyczne oraz formalne przyzwolenie na założenie w Wadowicach koła PZF. Zostało ono powołane w dniu 21 listopada 1954 r. na zebraniu założycielskim, które odbyło się w świetlicy Powiatowego Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Wadowicach przy ul. Sienkiewicza 5/7 z udziałem 12 osób: Franciszka Antosa, Czesława Chrapli, Zdzisława Dudy, Stanisława Dulbana, Andrzeja Duszyńskiego, Eugeniusza Firczyka, Lesława Furdzika, Kazimierza Jurki, Michała Marmurowicza, Zenona Mroczyńskiego, Ludwika Zajączkowskiego i Franciszka Zięby.

W skład pierwszego Zarządu Koła weszli:

- Czesław Chrapła -przewodniczący,
- Zdzisław Duda - sekretarz,

- Franciszek Antos - skarbnik.

Przewodniczącymi Komisji Rewizyjnej zostali Andrzej Duszyński i Stanisław Dulban, a prowadzenie sekcji wymiany powierzono kol. Ludwikowi Zajączkowskiemu.

Koło zostało zarejestrowane w Oddziale PZF w Krakowie pod nr 7 i działało na zasadach określonych w statucie istniejącego od 1950 r. Polskiego Związku Filatelistów.

Pod koniec 1954 r. liczba członków koła wzrosła do 20 osób, w tym było czworo młodzieży. Inicjatywa utworzenia w Wadowicach zorganizowanego ruchu filatelistycznego padła na podatny grunt i wydała dobre owoce. Zainteresowanie filatelistyką wśród społeczeństwa w owych czasach było dosyć duże, a efektem owej potrzeby społecznej było to, iż 10 lat potem (1964 r.) koło liczyło 121 członków.

Okres prosperity koła przypadł na rok 1984, kiedy do koła należały 252 osoby zarówno z terenu miasta, jak i ówczesnego powiatu wadowickiego, gdyż od samego początku miało ono charakter terenowy.

Filatelistyka w owym czasie zaznaczyła się na mapie kulturalnej miasta oraz powiatu znacznym i liczącym się ruchem społecznym i kulturalno-twórczym, w którym działało wielu zapalonych koneserów znaczka pocztowego.

Oprócz Koła Nr 7 w latach 1962-1974 przy Urzędzie Pocztowym w Wadowicach działało drugie Koło PZF Nr 28, skupiające w swoich szeregach pracowników Łączności, którego przewodniczącym był Emil Wojtunik, zaś trzecie Koło PZF Nr 55 zostało założone w 1983 r. przy Cechu Rzemiosł Różnych, a jego prezesem był Jacek Rząca. Koło po kilku latach istnienia zostało rozwiązane, kilku członków przeszło do Koła Nr 7.

Oprócz rozprowadzania znaczków pocztowych polskich i zagranicznych koło organizowało pokazy i wystawy filatelistyczne, na których swoje zbiory eksponowali jego członkowie, m.in. Franciszek Antos, Władysław Brańka, Kazimierz Bogunia, Idzi Ćwiąk, Tadeusz Hojdys, Andrzej Wójcicki i wielu innych. Czar znaczka pocztowego powodował, że wadowicka filatelistyka przez ponad trzy dekady żyła pełnią swego uniwersalnego oblicza jako dziedzina, która kształci, bawi, wychowuje i satysfakcjonuje oddanych jej wielbicieli.

W okresie minionego 60-lecia staraniem Zarządu Koła oraz jego członków zorganizowano 29 wystaw i pokazów filatelistycznych, 16 członków Koła brało udział w 58 różnego rodzaju wystawach (krajowe, okręgowe i lokalne) i pokazach filatelistycznych zorganizowanych przez inne koła i okręgi PZF, a 5 członków młodzieżowych kół brało udział w 10 wystawach.

Do najbardziej aktywnych wystawców należeli: Franciszek Antos, Kazimierz Bogunia, Władysław Brańka, Zbigniew Bochenek, Tadeusz Hojdys, Stanisław Malec, Idzi Ćwiąk, Krzysztof Antos, Andrzej Wójcicki, Zygmunt Kraus, a ostatnio Bogusław Malec. Efektem tej działalności były różne trofea w postaci medali, pucharów, dyplomów w randze od brązowego do złotego medalu, dające

wiele osobistej satysfakcji trudu włożonego w kolekcjonowanie nagrodzonego zbioru filatelistycznego.

Ta ożywiona działalność organizacyjna plasowała koło w czołówce Okręgu Krakowskiego PZF, od 1976 r., tj. po reorganizacji administracji kraju, Okręgu Katowickiego, natomiast od 1978 r. Okręgu Bielsko-Bialskiego PZF.

W prowadzonym od 1983 r. przez Zarząd Okręgu PZF w Bielsku-Białej współzawodnictwie dla terenowych kół PZF tutejsze koło od początku plasowało się w ścisłej czołówce kół terenowych. W latach 1987- 1989 zajmowało zaś pierwsze miejsce, zdobywając w 1989 r. na własność puchar w postaci Złotej Pincety. Za widoczne efekty działalności organizacyjnej Zarząd Główny PZF w roku 1984 odznaczył koło srebrną odznaką honorową PZF, a w 1990 r. odznaką złotą. Poza tym tak Zarząd Główny, jak Zarząd Okręgu w Bielsku-Białej w uznaniu zasług za uzyskane osiągnięcia uhonorowali koło szeregiem dyplomów i listów gratulacyjnych. Warto także wspomnieć i o tym, że Koło nasze z okazji 35-lecia swego istnienia w 1989 r. ustanowiło odznakę honorową „Zasłużony dla wadowickiego Koła PZF”, która została przyznana 95 osobom i 5 instytucjom.

Z okazji 650-lecia miasta Wadowic w roku 1985 koło zostało odznaczone medalem „Zasłużony dla miasta Wadowic”, bo też wpisało się ono na stałe w pejzaż kultury „miasta Papieża”. W swojej działalności organizacyjnej stara się czcić naszego sławnego Rodaka, ukazywać Jego długoletnie związki z ziemią wadowicką. Dlatego większość imprez filatelistycznych była i nadal jest zsynchronizowana z „Dniami Wadowic”, a nasi działacze w swych publikacjach prasowych zwracają szczególną uwagę na tę więź, stanowiącą trwały przyczynek do nowożytnej historii miasta nad Skawą.

Z chwilą wyboru na Stolicę Piotrową ks. kardynała Karola Wojtyły wśród kolekcjonerów znaczków i datowników pocztowych nastąpił wzrost zainteresowania walorami filatelistycznymi poświęconymi osobie Jana Pawła II.

Począwszy od 1983 r., kiedy to z okazji wystawy filatelistycznej pod tytułem *Jan Paweł II – Pielgrzym Pokoju* koło wydało 2 koperty pamiątkowe, do 2014 r. wydano ogółem 96 kopert okolicznościowych. Z inspiracji Zarządu Koła PZF Poczta Polska wydała dotychczas 54 datowniki okolicznościowe, 2 datowniki okolicznościowe ze zmienną datą, 22 stemple dostawne, 34 znaczki personalizowane w różnej wersji i odmianach. W 2010 r., głównie z inicjatywy koła, Poczta Polska wydała znaczek pocztowy z przywieszką o nominale 1,95 zł z okazji 90. rocznicy urodzin Ojca Świętego Jana Pawła II, przedstawiający bazylikę Ofiarowania Najświętszej Marii Panny oraz kościół pod wezwaniem św. Piotra Apostoła, a także postać papieża z lat młodości, z czasów kapłaństwa i papiestwa.

Aktualnie obserwuje się spadek zainteresowania tą dziedziną kolekcjonerstwa, tradycyjną

filatelistykę wypierają nowe technologie. Żywimy jednak nadzieję, że ten nasz skromny jubileusz stanie się inspiracją dla obecnych i przyszłych członków koła oraz ożywi jego działalność na następne lata, gdyż byłoby wielką szkodą zaprzepaścić dotychczasowy dorobek.